

СТО ГОДИНИ ОТ РОЖДЕНИЕТО НА БОХУМИЛ ХРАБАЛ

Достоиният начин да отбележиш годишнината на творец, е да засвидетелстваш, че създаденото от него продължава да живее и да вълнува.

Световноизвестният чешки писател **БОХУМИЛ ХРАБАЛ (Bohumil Hrabal, 1914 – 1997)** вече неколкратно присъства на страниците на списание „Славянски диалози“. Първата среща на нашите читатели с Храбал се случва в бр. 8 за 2007 г., където беше представен откъс от романа Обслужвал съм английския крал (Obsluhoval jsem anglického krále) в превод на Васил Самоковлиев. Българското издание на този забележителен роман се осъществи чак през 2012 г. (София: Колибри), след като филмовата адаптация със заглавие „Служих на английския

крал“ беше вече станала широко известна у нас още с появата си през 2006 г. (режисьор и сценарист Иржи Менцел) – заслуга за това несъмнено има и талантливото участие на българския актьор Иван Бърнев в главната роля на Ян Дите.

Следващата среща на списанието с Храбал бе осъществена в бр. 10 – 11 за 2010 г. посредством превода на Маргарита Тенева и Цветомира Стоянова на разказа „Угощение“ от дебютната прозаическа книга на Храбал Хорски раздумки (Novory lidí, 1956). Това е всъщност вторият български превод на разказа: за пръв път той излиза в превод на Светомир Иванчев със заглавие „Гуляят“ в сборника с разкази Празници на кокичетата (София: Народна култура, 1983).

Преводната рецепция на Храбал влиза в диалог на страниците на списанието с литературнокритическата – в посочения брой освен разказа „Угощение“ е публикувана статията „Полемиката около късното творчество на Бохумил Храбал“ (превод от френски на Соня Александрова, в която френскоезичната бохемистка от чешки произход Петра Джеймс коментира полемиките около въпроса за присъствието на Храбал в чешкия литературен контекст по време на комунистическия режим.

В настоящия брой следваме обещаната в бр. 10 – 11 идея да публикуваме преведените от студенти бохемисти разкази от сборника Хорски раздумки, работени в часовете по преводаческо ателие с ръководител доц. д-р Жоржета Чолакова. Предлагаме два от тях – „Кракмак „Свят“ („Automat Svět“) и

„Романс“ („Romance“). И тези разкази, както и целият сборник, се отличават с експериментаторските усилия на Храбал да постигне непознати до този момент смислови въздействия посредством игра с глаголния вид и време: той има идея да изрази едновременност на еднократни и продължителни действия, но без да употребява деепричастия или други традиционно използвани езикови средства. През 50-те години е в близки творчески контакти с поддръжниците на авангардизма и контракултурата, сред които и Егон Бонди.

Ползвано е изданието Bohumil Hrabal. Novory lidí. Praha: Československý spisovatel, 1984.

Бохумил Храбал КРАКМАК „СВЯТ“

По прозорците на кракмака се стичаха сребърни вадички от вечерния дъжд, по площадчето неколцина пешеходци, приведени напред, крачеха и придържаха шапки или чадъри.

А в кракмака проникваше от салона на първия етаж весела музика и глъчка, която избухваше в неудържим смях. Кръчмарката наля бирите и отиде до тоалетната.

Когато отвори вратата, на метър от пода висяха пробити обувки, над тях – напъхани в жълто-червената раирана пола крака, а накрая – яке с провиснали от ръкавите ръце и момичешка глава, извърната към ревера... Момиче, обесено на дръжката на отдушника с колан от мушамен шлифер, тип шинел.

– Ами да – каза кръчмарката, след което донесе градинска стълба, една-та продавачка повдигна обесената, а кръчмарката замахна с дългия нож, с който режеше салама. Метна момичето на раменете си и го занесе в нишата зад тезгяха, сложи я на помощната маса, разхлаби стегнатия колан. И сведе очи.

Зад прозорците на кракмака в дъжда стоеше мъж и гледаше втренчено към помощната маса. Кръчмарката придърпа картонената преградка.

После пристигна дежурната кола.

Младият лекар влезе тичешком в кракмака, а двама служители вече издърпваха носилката. Лекарят сложи ухо на гърдите на момичето, хвана го за китката, отмести картона и направи знак с ръка на служителите да не идват.

– Тук вече няма нужда от нас – каза той.

– А ние какво да правим с нея? – попита кръчмарката.

– Ще дойдат от патологията – отговори.

– Ами да идват по-бързо, тук продаваме за ядене и пиене.

– Тогава затворете за малко – каза докторът и изтича в дъжда, а дежурната кола отпраши с пуснатата сирена.

А в кракмака проникваше от салона на първия етаж весела музика и глъчка, която избухваше в неудържим смях. Пред остъклената стена стояха неколцина зяпачи, притискаха длани към табелата на стъклото, а ръцете им бяха бели и неестествено големи. А над тях проблясваха любопитни очи.